

Nr 47.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1940 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av Trönninge nr 13 i Hallands län.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 1 mars 1940 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 100, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, under punkt 20:o föreslagit riksdagen medgiva, att kronoegendomen Trönninge nr 13 i Trönninge socken av Hallands län må försälas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 32,200 kronor, med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Emil A. Jönsson, samt under villkor i övrigt, att egendomen försälas i befintligt skick med tillträdes rätt räknat från den 14 mars 1940, därvid det gällande arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att Jönsson skall erlägga 4 procent ränta å köpeskillingen från den 14 mars 1940 till dess köpekontrakt utfärdas, att utfallande brandskadeersättning med 19,500 kronor från Hallands läns ömsesidiga brandförsäkringsbolag samt med 840 kronor från allmänna brandförsäkringsverket för byggnader på landet skall tillkomma kronan, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att i försäljningen icke ingår kronans andel för egendomen i ett område om 1,250 kvadratmeter av till tångtäkt avsatt allmänning inom Trönninge bys skifteslag — beträffande vilket område Kungl. Maj:t den 31 augusti 1939 bemyndigat länsstyrelsen i länet att godkänna försäljning av detsamma — att Jönsson skall gälda egendomen åvilande andel i avdikningslån för företaget »torrläggning av mark inom Trönninge och Påarps byar i Trönninge socken», att Jönsson och kronan i övrigt ej skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av gällande arrendekontrakt rörande egendomen, med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgälder och skatter, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska stark- och svagströmsledningar förbehålles rätt att bibehålla över egendomen framdragna ledningar samt nyttja desamma utan rätt för Jönsson till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

Kronoegendomen Trönninge nr 13 i Trönninge socken av Hallands län är utarrenderad till den 14 mars 1952 mot ett årligt arrende av 2,114 kronor.

Den 23 september 1939 nedbrunno av egendomens byggnader dels norra längan, inredd till port, vagnbod, svinhus med 3 kättar, loge med stengolv, rotfruktshus och mjölkrum, dels ladugård och loge och dels ett svinhus. Då därefter egendomens arrendator förklarat sig eventuellt önska inköpa egendomen, uppdrog domänstyrelsen åt domänintendenten i länet att i egenskap av ordförande i vederbörande uppskattningsnämnd föranstalta om uppskattningsförrättning för egendomens saluvärdering. Med anledning härav har uppskattningsförrättning hållits å egendomen den 30 september 1939. Av instrumentet över denna förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar samt en av t. f. distriktslantmätaren E. Stigman år 1922 kompletterad karta över egendomen inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 1 kilometer från Trönninge järnvägsstation och 8 kilometer från Halmstad, har en areal av 30.491 hektar, varav 29.432 hektar tomt och åker samt 1.059 hektar äng m. m. Åkerjorden är av tämligen enhetlig beskaffenhet och utgöres av sandmylla, delvis av ganska fuktig natur.

Å egendomen finnas efter branden följande kronan tillhöriga byggnader:

1) Boningshus av timmer med reveterad brädklädsel, under eternittak på brädbotten, inrett till 6 boningsrum och kök med skafferi samt förstuga. Å södra sidan finnes en arrendatorn tillhörig veranda. På vinden har arrendatorn i frontespis mot söder på egen bekostnad inrett tre boningsrum. Centralvärmeledning har arrendatorn jämväl på egen bekostnad anordnat från panna i köket till 10 radiatorer. Byggnaden är i utmärkt skick.

2) Östra längan av resvirke, täckt med eternit, inredd till dels bryggstuga med cementgolv, spismur med bakugn och inmurad gryta, dels bakstuga med trägolv, dels vedbod och dels materialbod. Magasinsloft finnes över samtliga dessa lokaler.

3) Stathus av plank under slamfärgad brädklädsel, på hög betongsockel under eternittak, inrett till två lägenheter om vardera två rum och kök, spiskammare, garderober och källare samt med två gavelrum å vinden.

4) Ekonomihus av trä under eternittak, inrett till brygg- och bakstuga, vedbodar och hemlighus samt svinhus.

Egendomen har andel i Trönninge—Påarps dikningsföretag av 1932. Elektrisk ledning är framdragen till gården och ledningar för ljus och motorer inmonterade i husen.

Taxeringsvärdet utgör 52,200 kronor.

Uppskattningsnämnden har meddelat, att de efter branden befintliga byggnaderna å egendomen äro åsatta ett brandförsäkringsvärde av 35,500 kronor och äro i utmärkt skick. Brandskadeersättningen för de brunna byggnaderna är ännu icke slutgiltigt fastställd, men torde röra sig om cirka 21,000 kronor, i vilket belopp ingår ersättning för skador, som förorsakats å boningshus med bryggshus. Med beaktande av dessa omständigheter och med skäligt hänsynstagande till de förbättringar i form av hårda tak m. m., som arrendatorn vidtagit utan att kunna få framtida nytta av, har nämnden saluvärderat egendomen till 36,420 kronor. Då värderingen avsåge egendomen i befintligt skick men arrendatorn hade att svara för återbetalningen av beviljat avdikningslån, borde från sagda saluvärde avgå ifrågavarande lånebelopp; storleken av detta hade icke kunnat utrönas, men länet torde icke överstiga 800 kronor. Saluvärdet borde bestämmas till 36,420 kronor, minskat med nämnda lånebelopp, därvid utfallande brandskadeersättningar förutsatts skola tillkomma kronan.

I skrivelse den 23 januari 1940 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført i huvudsak följande.

Styrelsen anser lämpligast, att egendomen med hänsyn till nu föreliggande omständigheter försäljes. Uppskattningsnämnden har föreslagit saluvärdet till 36,420 kronor minskat med kapitalbeloppet för berörda avdikningslån, i vad det avsåge egendomen, under förutsättning att kronan skulle bekomma utfallande brandskadeersättningsbelopp. Enligt länsstyrelsens i Hallands län utslag den 7 september 1935, varigenom ett jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 6 oktober 1933 från statens avdikningslånefond beviljat låneunderstöd å 2,450 kronor för torrläggning av mark inom Trönninge och Påarps byar i Trönninge socken fördelats, har ifrågavarande kronoegendom påförts ett oguldet kapitalbelopp av 527 kronor 83 öre, att gäldas genom inbetalningar av 31 kronor 67 öre för vart och ett av åren 1940—1964 samt slutlig inbetalning år 1965 av 28 kronor 77 öre. Beträffande ersättningen för de brunna byggnaderna har domänstyrelsen dels för skador å boningshuset uppburit ett belopp av 840 kronor från allmänna brandförsäkringsverket för byggnader på landet och dels godkänt av Hallands läns ömsesidiga brandförsäkringsbolag föreslagen ersättning för de brunna byggnaderna med 19,500 kronor. Sistnämnda belopp fördelar sig med 10,800 kronor för byggnaden nr 3 (en väster om gården belägen uthusbyggnad, som var brandförsäkrad för 12,000 kronor), med 5,000 kronor för byggnaden nr 5 (en norr om gården belägen uthusbyggnad, som var brandförsäkrad för detta belopp) samt med 3,700 kronor för byggnaden nr 6 (en norr om gården belägen uthusbyggnad, som var brandförsäkrad för 4,000 kronor); ersättningsbeloppen för byggnaderna nr 3 och 6 hade reducerats med 1,200 respektive 300 kronor med hänsyn till att en del av murarna till dessa byggnader voro användbara vid byggnadernas nyuppförande. Beträffande den brandskadade byggnaden nr 4 hade uppdragits åt byggmästaren P. Andersson i Tönnersjö att avhjälpa bristerna å denna samt därefter inkomma med räkning till bolaget.

Saluvärdet å egendomen skulle sålunda utgöra omkring (36,420 — 530 =) 35,890 kronor. Arrendatorn av egendomen, Emil A. Jönsson, har i skrivelse den 3 oktober 1939 förklarat, att han vore villig att inköpa egendomen för en köpeskilling av 32,200 kronor under vissa i skrivelsen närmare angivna villkor. Under hand har domänintendenten förklarat sig tillstyrka det av Jönsson avgivna anbudet. Jämväl styrelsen tillstyrker anbudet under framhållande, dels att anbudssumman jämte brandskadeersättningen överstiger det nuvarande taxeringsvärdet, dels att kronan måste nedlägga avsevärda kostnader å egendomen, därest kronan skulle behålla densamma i sin ägo.

Departementschefen anser fördelaktigast, att ifrågavarande kronoegendom försäljes, samt framhåller, att de föreslagna villkoren synas antagbara.

Enligt vad av propositionen framgår är ifrågavarande fastighet åsatt ett taxeringsvärde av 52,200 kronor. *Utskottet.*

Uppskattningsnämnden har ansett, att egendomens saluvärde efter branden borde bestämmas till 36,420 kronor, från vilket belopp dock borde dragas ännu ogulden del av fastigheten åvilande andel i ett från statens avdikningslån beviljat lån för torrläggning av mark inom Trönninge och Påarps byar i Trönninge socken, för närvarande belöpande sig till cirka 530 kronor. Det av nämnden åsatta saluvärdet utgör sålunda 35,890 kronor. Uppskattningsnämnden har härvid förutsatt, att för de brandskadade byggnaderna utfallande försäkringsbelopp skulle tillfalla kronan.

Egendomens arrendator har förklarat sig villig att under vissa närmare angivna villkor inköpa egendomen för 32,200 kronor. Under framhållande, bland annat, att det bjudna beloppet jämte brandskadeersättningen överstege fastighetens nuvarande taxeringsvärde, har domänstyrelsen tillstyrkt egendomens försäljning för nämnda belopp.

Departementschefen har anfört, att de föreslagna villkoren syntes antagbara, och hemställt om tillstånd till egendomens försäljning för 32,200 kronor. Utskottet, som vid besök å egendomen inhämtat, att de vid branden skadade byggnaderna numera av arrendatorn återuppförts för en kostnad av cirka 32,000 kronor samt att nämnda kostnad — därest försäljning på de föreslagna villkoren komme till stånd — skulle stanna å arrendatorn, har med hänsyn härtill intet att erinra mot att försäljning äger rum för den föreslagna köpeskillingen. Arrendatorn kommer vid sådant förhållande att för egendomen, vars areal enligt propositionen uppgår till cirka 30 hektar, i själva verket att få erlagga ett pris av något över 2,000 kronor per hektar. Högre pris synes, även om hänsyn toges till den tämligen goda beskaffenheten av egendomens åkerjord, icke vara att påräkna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande framställning.

Stockholm den 10 maj 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 44.
